

Netwerkgroep CVA Logopedie en Afasieteam Noord Nederland

Judith Feiken & Renske de Vries – UMCG Centrum voor Revalidatie

 Netwerkgroep CVA
Logopedie
Noord Nederland

umcg

Noord Nederland

- UMCG en meerdere perifere ziekenhuizen
- Revalidatiecentra:
 - UMCG centrum voor Revalidatie Beatrixoord
 - Revalidatie Friesland
 - de Vogellanden
- Verpleeghuizen met Geriatrische Revalidatie Zorg (GRZ)
- Eerstelijns praktijken

Aanleiding samenwerkingsverband 2009

- Opnameduur ziekenhuis na een CVA steeds korter
- Meer patiënten naar eerste lijn, waar minder kennis
- Scholing op dit gebied vaak geen prioriteit
- Weinig verwijzingen naar afasieteam
- Overdracht van ene naar andere setting kon beter

Kortom: tijd om elkaar op te zoeken!!

2009 Netwerkgroep CVA logopedie

- Samenwerkingsverband van logopedisten in de verschillende settings, werkzaam met neurologiepatiënten, m.n. CVA
- Projectgroep van 7 personen
- Gestart vanuit ketenproject Hanzehogeschool:
 - Sociale kaart van behandelende logopedisten
 - 'Regionale richtlijn voor ketenzorg logopedie bij CVA-patiënten met spraak- en/of taalstoornissen'
- Organiseren van **netwerkbijeenkomsten**

“We willen dat logopedisten in de regio elkaar kennen”

De projectgroep CVA-ketenzorg logopedie. Uiterst links Judith Feiken, uiterst rechts (staand) Renske de Vries.

ARTIKEL

Vernieuwde ketenzorg werkt

maar een of twee CVA-patiënten per jaar. De Vries: “Je kunt van hen niet verwachten dat ze van de laatste ontwikkelingen op de hoogte zijn, laat staan dat ze voldoende ervaring opbouwen met deze patiëntencategorie.” Feiken: “Het Neurorevalidatieteam van locatie Beatrixoord heeft, met het Afsieteam en het Regionaal Communicatie Advies Team (RCAT), een expertisefunctie voor de noordelijke regio. Het Neurorevalidatieteam heeft wél de ervaring en de expertise om passende diagnostiek te doen en een therapieplan op te stellen, gebaseerd op de meest recente inzichten over spraak- en taalstoornissen na CVA. Laat iedereen

formulier gemaakt dat in iedere instelling gebruikt kan worden - een van de uitgangspunten voor de richtlijn was uniformiteit in verslaggeving. En dat formulier wordt ook goed gebruikt.

Feiken: “Verder wilden we dat logopedisten in de regio elkaar kennen, zodat overdrachten beter en sneller verlopen. We hebben een sociale kaart van Groningen en Drenthe gemaakt met logopedisten in instellingen en in de vrije vestiging die CVA-patiënten onderzoeken en behandelen. Tweemaal per jaar organiseert de werkgroep een netwerkbijeenkomst voor al deze logopedisten in

tiearts, neuropsycholoog, logopedist en linguïst deelnemen) of naar het RCAT, voor diagnostiek en daaraan gekoppeld een behandelplan, dat hij/zij dan vervolgens zelf kan uitvoeren. CVA-patiënten krijgen hiermee kwalitatief goede en passende logopedische begeleiding, en dat was precies het doel.

Feiken: “Als uit evaluatie blijkt dat de patiënt bijvoorbeeld met het spreken zelf niet meer vooruitgaat, moet dat ook duidelijk gezegd worden tegen de patiënt: het spreken zal niet verder verbeteren door logopedie, maar we kunnen u nog wel ondersteunen

Doelstelling netwerkbijeenkomsten

- Elkaar (leren) kennen
- Kennis en ervaring delen
- Netwerken
- Bespreken casuïstiek
- Nieuwste ontwikkelingen delen

Inmiddels....

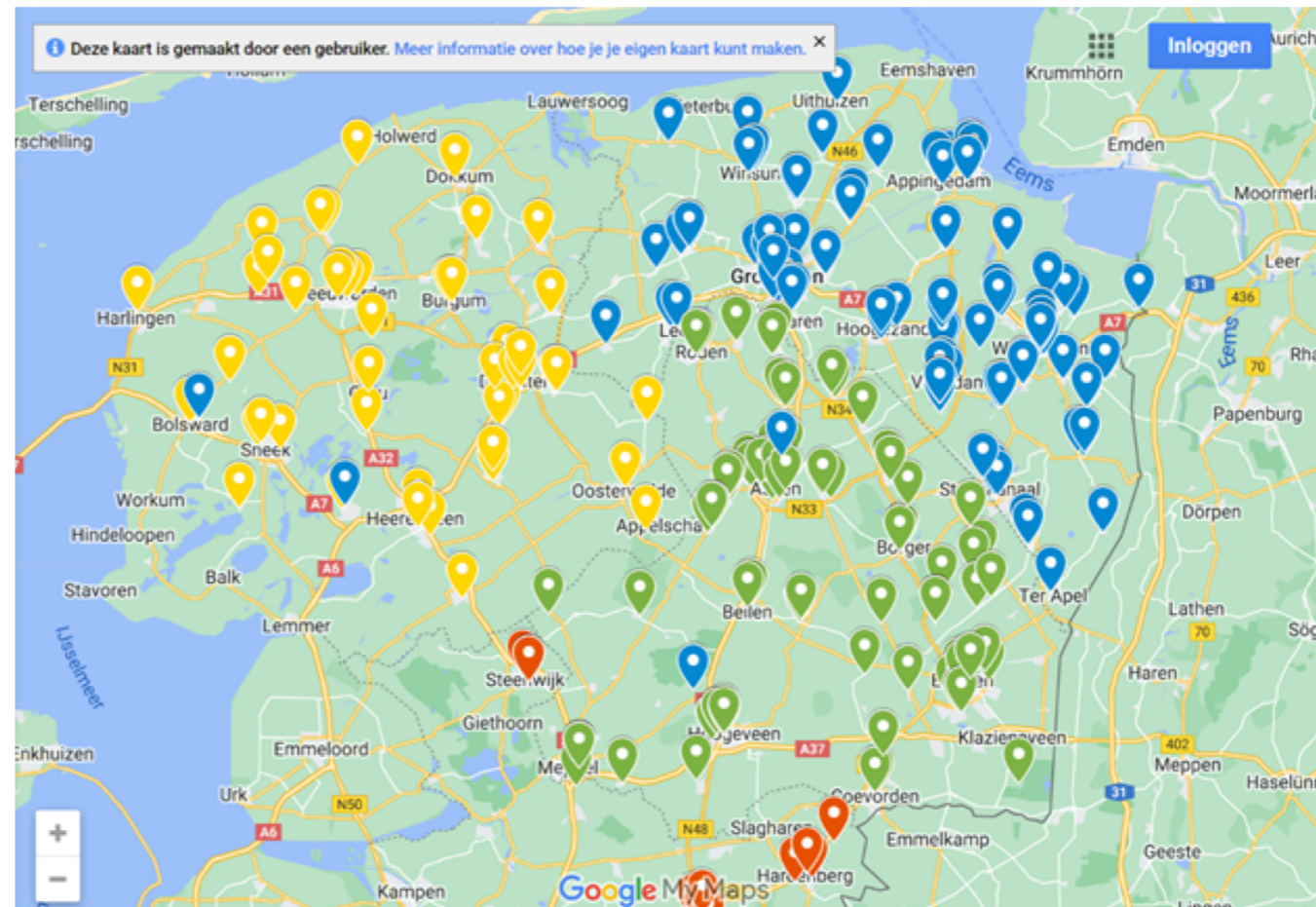

- hebben we in 2019 ons 10-jarig jubileum gevierd met een eigen logo én taartje
- 13 jaar netwerkbijeenkomsten, 2x per jaar gefaciliteerd door CvR Beatrixoord
- uitnodiging gaat naar zo'n 170 mailadressen: ziekenhuizen, revalidatiecentra, verpleeghuizen en eerste lijn
- opkomst inmiddels tussen 30 en 50 mensen

En.....

Is de sociale kaart gedigitaliseerd

- [Sociale kaart CVA Netwerk Noord Nederland - Google My Maps](#)

Wat kwam voorbij door de jaren heen (1)

Datum	Onderwerp	Aanwezig
2009	Start: Hoe werkt de richtlijn; illustrerende voorbeelden van ketenzorg	
	Afasieteam	27
2010	Verbale apraxie	32
	Klinische neuropsychologie	35
2011	ScreeLing en casus	32
	Gespreksboek en Taalzakboek	31
2012	Intercollegiaal consult	26
	Werkveldbijeenkomst Hanzehogeschool	
2013	Afasiecentra	38
	Apps in de logopedische behandeling bij CVA	31
2014	Spraak Handicap Index en Ronnie Gardener Methode	27
	Nederlandstalig Dysartrieonderzoek-Volwassenen	39
2015	groepsbehandeling	32
	CAT	33

Wat kwam voorbij door de jaren heen (2)

datum	Onderwerp	aanwezig
2016	Afasieteam	31
	Richtlijn afasie en afasienet	40
2017	Intercollegiaal consult	14
2018	Evaluatie regionale richtlijn	34
	Afasiecentra en Hersenz	25
2019	10-jarig Jubileum	40
	Presbyfagie en info over multidisciplinair CVA netwerk	42
2020	CORONA-jaar	
2021	CosCa online	52
	COMPROM en COPACA online	48
2022	Verliesbegeleiding bij mensen met afasie	29
	10 oktober: Cognitieve Communicatie Stoornissen - online	

Inmiddels ook

- Multidisciplinaire CVA-zorgketen Groningen

- Valt onder Hersenletsel Netwerk Noord

- Samenwerking van ziekenhuizen, verpleeghuizen, de thuiszorg, revalidatie instellingen (MR/GRZ) en het multidisciplinair CVA-netwerk Groningen in de regio Groningen.

Take home.....wat was en is ons geheim

We zagen in dat er een groot verschil in kennis en ervaring heerste dus.....wat is dan nodig:

- Laagdrempelig
- Gratis
- Creëer een veilige omgeving zodat collega's leemtes in kennis durven toegeven en met vragen komen

Afasieteam ingebed in de keten

Afasieteam UMCG Centrum voor Revalidatie:

- consultteam in te schakelen door externe verwijzers
- vast team. Vergelijkbare aanpak/ aanbod als intern

Korte lijntjes:

- met ziekenhuis: → Na ontslag naar huis volgt dringend advies door te verwijzen naar afasieteam
- met netwerk door netwerkvondens en sociale kaart
- mogelijkheid van duo behandeling

Afasieteam UMCG CvR

Revalidatie arts, klinisch linguïst, logopedist en neuropsycholoog

→ *Verdeling logopedist/ klinisch linguïst*

Verwijsindicaties:

- na ontslag ziekenhuis (indien geen vervolg revalidatietraject)
- evaluatie van therapie
- second opinion
- nieuwe hulpvraag
- monitoren afasie bij PPA

Regionaal Communicatie Advies Team (RCAT) (deels) ingebed

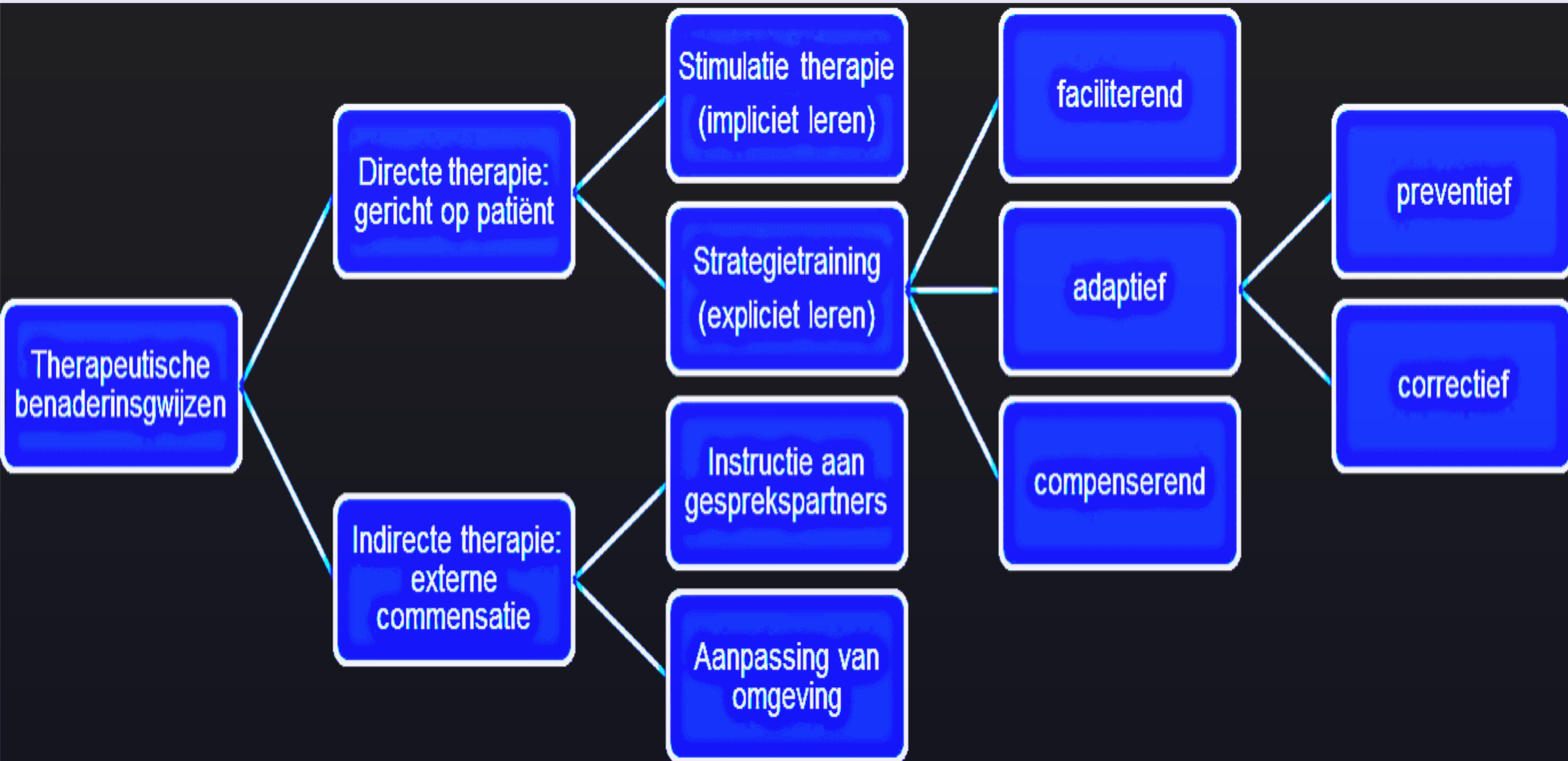
umcg

Diagnostiek/ intake Afasieteam

- Intake t.a.v. het communicatief functioneren → verschillende plekken (thuis, werk, vrije tijd), rol naasten en gebruik alternatieve en ondersteunende communicatie
- Vaststellen hulpvraag
- Differentiaal diagnostiek: afasie, dysartrie, spraakapraxie, cognitieve stoornissen
- Bij afasie vaststellen stoornissen in onderliggende processen (functieniveau)
- Bij spraakapraxie & dysartrie onderscheid in verschillende type
- Bij cognitieve stoornissen: de invloed op communicatief functioneren
- Vaststellen van de ernst (vaardigheidsniveau)

Therapiebenaderingswijzen

Feiken, J.F., Santens, P. & Ruiter, M. B. (2015). Neurale herstelmechanismen en herstel op gedragsniveau: Therapeutische implicaties bij spraak- en taalstoornissen na een hersenletsel. *Stem-, Spraak- en Taalpathologie*, 20, 198-215.

Afasieteam: Therapie adviezen (1)

A. Directe therapie

- Wel/ niet logopedie, hoog of laag frequent
- Uitsplitsen behandeldoelen
- Stoornisgericht en / of alleen functioneel oefenen

Indien stoornisgericht:

- Gericht op linguïstische niveaus, modulespecifiek of multimodaal (bij afasie)
- Oefenniveau → start en opbouw moeilijkheidsgraad
- Therapiebenaderingswijze: Stimulatietherapie en/ of strategietraining
- Soort strategieën: Preventief / faciliterend / compenserend
- Suggesties doen mbt tot therapiemateriaal

Afasieteam: Therapie adviezen (2)

B. Indirecte therapie

- Samen oefenen met naaste(n)
- Netwerkvoorlichting met naasten
- Communicatie advies op maat → incl. gericht op cognitieve stoornissen
- Aanpassing omgeving

Ondersteunende communicatie (OC)

- RCAT-consult → betrekken ergotherapie/ leverancier
- Papier vs digitaal

→ *reguliere apps*

→ *levensboek*

→ *lezen/ schrijven/ typen*

Bijv. Ipad voorleesfunctie, inspreken whatsapp, inzet emoticons, software dyslexie

Advisering Afasieteam

Wijzen op:

- [Afasienet.com](https://www.afasienet.com)
- [Hersenletsel.nl](https://www.hersenletsel.nl)
- [Afasiacentra](#) (via *Zorgzoeker Afasienet.com*)
- Lokale initiatieven, zoals Stichting '[in Contact met Afasie](#)' en '[Dinges Afasie Events](#)'
- Communities (social media)

umcg

Vragen / suggesties?

